

ת"פ 61950/11/15 - מדינת ישראל נגד אגודת המים בעמק הירדן- אגודה חקלאית שיתופית בע"מ, אריה אריק ראובני

בית דין אזורי לעבודה בנצרת

ת"פ 61950-11-15

לפני:

כב' הנשיאה ורד שפר

המאשימה:

מדינת ישראל
ע"י ב"כ: עו"ד ישראל שניידרמן

-

הנאשמים:

1 אגודת המים בעמק הירדן-אגודה חקלאית שיתופית
בע"מ
2 אריה אריק ראובני
ע"י ב"כ: עו"ד גיורא מיכאלי

החלטה

1. הנאשמת הינה תאגיד העוסק בטיפול במים ובשפכים, והנאשם שימש, בזמנים הרלבנטיים לכתב האישום, כמנכ"ל של הנאשמת.

כנגד הנאשמים הוגש כתב אישום בו נטען שביום 12/11/09, באתר אשר באחריותה של הנאשמת, אירעה תאונה אשר כתוצאה ממנה נפגע עובד של הנאשמת ונקטעה אחת מאצבעותיו (להלן: "התאונה").

על פי הנטען התאונה הינה תוצאה ישירה של אי גידור לבטח של חלק מסוכן במכונה שבה עבד העובד, וזאת בניגוד להוראות סעיף 37(4) לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש] תש"ל 1970 (להלן: "הפקודה").

לפיכך הואשמו הנאשמים בביצוע עבירות בניגוד לפקודת הבטיחות בעבודה, ובניגוד לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים) התשנ"ט 1999.

2. מושא החלטה זו הנה טענה מקדמית שטענו הנאשמים, בטרם ישיבו לכתב האישום, ולפיה ראוי לבטל את כתב האישום מחמת שיהוי, וזאת מכוח טענת הגנה מן הצדק לאור הוראות סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב 1982.

3. לטענת הנאשמים, השתלשלות העניינים היתה כדלקמן -

התאונה אירעה ב- 11/09, פעולות החקירה בתיק התחילו ב- 12/09, כשהנאשם נחקר ב- 02/10.
דו"ח החוקר לתיק הוגש ב- 06/10 והנאשם נחקר חקירת השלמה ב- 02/11.

כתב האישום עצמו הוגש רק בחודש 11/15, דהיינו שש שנים לאחר התאונה וחמש וחצי שנים לאחר השלמת החקירה.

בהינתן לוח הזמנים שתואר לעיל, עסקינן, לטענת הנאשמים, בשיהוי כבד, ויתכן שאף בהתיישנות.

הנאשמים ביקשו להפנות ל הנחיות היועץ המשפטי לממשלה, לאורן ראוי שלא יחלפו יותר מ - 12 חודשים בין השלמת החקירה ובין ביצוע העבירה ועד לפתיחת ההליכים המשפטיים.

לגופו של עניין, טענו הנאשמים שחלפו שנים רבות מאז התרחשה התאונה, המכונה שהיתה מעורבת בתאונה איננה בשימוש מזה שנתיים, ממונה הבטיחות בנאשמת שהיה אחראי והיה בין הנחקרים נפטר בינתיים, והנאשם עצמו שנחקר עוד בשנת 2009 מצוי לקראת גיל פרישה.

הוסיפו הנאשמים וטענו שהגם שאין לזלזל בחומרת התאונה, הרי שהעובד שנפגע במסגרתה המשיך לעבוד בשירות הנאשמת ועדיין עובד שם.

4. ב"כ המאשימה, מצידו, השיב כי אין בידיו את הנתונים המדויקים אשר לפעולות שנעשו מאז השלמת החקירה, אולם לדעתו התיק עצמו נקלט במשרדו בשנת 2014.

עוד הפנה ב"כ המאשימה לכך שהנחיות היועמ"ש מבחינות בין שתי פעולות - האחת- קבלת החלטה והשנייה - הגשת כתב אישום.

בכל מקרה, טען כי גם אם נפל שיהוי בפעולות המאשימה בנסיבות תיק זה - אין הדבר מצדיק קבלת טענת הגנה מן הצדק.

אשר לטענת הנאשמים לפיה חלוף הזמן פוגע בהגנתם - ציין ב"כ המאשימה כי המסמכים שבידיה התקבלו מהנאשם עצמו, ועל בסיסם הוגש כתב האישום.

5. הנחיות היועמ"ש

אכן, בחודש אוגוסט 2010 הוצאו הנחיות היועץ המשפטי לממשלה בעניין "משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום", ואלה עודכנו בחודש יולי 2014 (להלן ולעיל "הנחיות היועמ"ש").

הנחיות אלה הוצאו, כך על פי האמור ברישתם, מאחר ש"כחלק מהרצון לייעל את ההליך הפלילי, קיימת

חשיבות רבה בקיצור משך הזמן הנדרש לחקירה המשטרתית של חשודים בעבירה, להכנת כתב אישום על ידי המשטרה או פרקליטות המדינה ולדין בבית המשפט עד להכרעת הדין".

עוד מוסבר במבוא להנחיות שכעניין שבמדיניות, חלופה זמן רב מאז החלה החקירה עשוי לעיתים להוות שיקול לסגירת תיק פלילי או להימנעות מהגשת ערעור.

בהנחיות נקבעו פרקי זמן ראויים ממסירת תיק החקירה לתובע ועד לקבלת החלטתו בדבר הגשת כתב האישום, ולבסוף מועד הגשתו, תוך שכלל שהדבר נוגע לעבירה מסוג עוון "יש לפעול לסיים הטיפול בתיק תוך 12 חודשים".

בתוך כך נאמרו הדברים הבאים - "פרקי הזמן הקבועים בהנחיה זו הם כאלה שאמורים, ככלל, להספיק לצורך גיבוש החלטת תובע בעניין הגשת כתב אישום בתיק ממוצע, במסגרת התנהלות יעילה ורגילה של מערכות החקירה והתביעה. עם זאת, ברור כי יתכנו מקרים בהם תידרש חריגה מפרקי הזמן אלו מטעמים ענייניים ומוצדקים. חלקם נקבעו מפורשות בהנחיה, וחלקם טעונים בחינה ואישור מהגורם המאשר".

מכל מקום, ועוד בפרק המבוא להנחיות, הוטעם כי "אין בהנחיה זו כדי לשנות את המצב המשפטי הנובע מהוראות ההתיישנות הקבועות בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב 1982, או בתוקפו של כתב אישום שהוגש שלא במועדים האמורים בהנחיה זו, מטרת ההנחיה לקבוע כעקרון מנחה חובה לעשות כל מאמץ על מנת להשלים את הליכי החקירה עד לגיבוש כתב האישום בפרק הזמן הקצר ביותר האפשרי. הנחיה זו באה להציב בפני גורמי התביעה מגבלות זמן ברורות עד להגשת כתב אישום, תוך קביעת מנגנוני פיקוח ובקרה על ניהול גורמי התביעה בפרקי הזמן האלו".

6. אקדים את המאוחר ואומר כי חרף ההסתייגויות העולות נוכח חלופה הזמן מאז השלמתה לכאורה של החקירה ועד יום הגשת כתב האישום (ולכך תובא התייחסות בהמשך), אינני מוצאת שיש בהנחיות אלה, כשלעצמן, כדי להצדיק ביטול כתב האישום מחמת שיהוי, כבר בשלב זה ולעת הזו.

ראשית, טרם הוברר מה היו הסיבות לחלופה הזמן, מתי בדיוק הושלמה החקירה (בעניין זה רק ציינו הנאשמים מתי הושלמה חקירתו של הנאשם עצמו) ומתי הועבר התיק לרשויות התביעה.

שנית, כפי שצוטט מההנחיות עצמן אין בהן כדי לקבוע בתוקפו של כתב אישום שהוגש תוך חריגה מהן, ויש בהן כדי לקבוע אמות מידה ראויות ורצויות ומנגנוני בקרה שבענייננו טרם הוברר האם הופעלו באיזה אופן.

כך או כך, פעולות החקירה והתביעה בנסיבות מקרה זה טרם הונחו לנגד עינינו כך שניתן היה להעבירן תחת שבט ביקורתו של בית הדין.

בהקשר זה יש להפנות לדבריו הבאים של בית הדין הארצי -

"בעת קבלת החלטת התובע עליו להיות מונחה בהנחיות המפורסמות של התביעה, כפי שנקבעות מעת לעת. הנחיות אלה, בהיותן יציר מינהלי, צריכות לעמוד במבחן הביקורת השיפוטית.

במסגרת ביקורת זו לא יחליף בית הדין את שיקול הדעת של הרשות המינהלית בשיקול דעתו. הדבר נכון ביותר שאת מקום שעסקין בהחלטות רשויות התביעה הנוגעות למדיניות ההעמדה לדין. האמור נכון גם ביחס להחלטה הפרטנית שמקבל התובע על יסוד אותן הנחיות - החלטתו צריכה לעמוד במבחן הביקורת השיפוטית."

[ראו ע"פ א (ארצי) 50688-01-15 מדינת ישראל נ' רינה מגנצי (פורסם בנבו, 25.07.2016)].

7. מעבר לאמור לעיל, כבר נפסק כי גם מקום בו כתב אישום מוגש שנים לאחר ביצוע העבירה, תוך עיכוב שנראה שיש בו טעם לפגם, הרי שביטולו של כתב אישום מחמת הגנה מן הצדק, מהווה מהלך קיצוני שבית המשפט אינו נזקק לו אלא במקרים חריגים ביותר, מקום בו העיכוב הינו חריג באופן קיצוני, או כי הביא לפגיעה כלשהי בזכויותיו, כך שיש לראות בהתנהלות הפוגעת "באופן ממשי בתחושת הצדק וההגינות" או העומדת "בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית" כנקוב בסעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי.

[ראו, ע"פ א (ארצי) 26/10 קאיד אלג'בור אלקיעאן נ' מדינת ישראל - משרד התמ"ת (פורסם בנבו, 22.02.2011); וכן - ע"פ (עבודה ארצי) 26/05 מדינת ישראל - משרד התעשייה נ' בנימין זינגר (פורסם בנבו, 28.06.2007)].

אינני סבורה כי הונחה לפני בית הדין תשתית לאורה ניתן לקבוע כי עסקין בנסיבות חריגות מהסוג שתואר לעיל.

8. אשר לטענות הנאשמים לפיהן בנסיבות העניין נגרם להם נזק ראייתי ונפגעה, לאור חלוף הזמן אפשרותם להתגונן כנגד המיוחס להם -

יש לומר כי אכן כתב האישום נגד הנאשמים הוגש כארבע שנים לאחר שהתקיימה חקירה בעניין התאונה, הגם שלא ברור מתי זו הושלמה.

לכאורה, מדובר בפרק זמן ניכר החורג מן הנורמה הראויה, בין בכלל ובין לאור הנחיות היועמ"ש, ויתכן שיהא מקום לקבוע, לאחר שיונחו מכלול הנסיבות לפני בית הדין, שחל שיהיו בלתי סביר בהגשת כתב האישום.

ברם - אין בידי לקבוע, לעת הזו, שהוכח שהיתה בענייננו התנהגות בלתי נסבלת של הרשות אשר פגעה בזכויות מהותיות או דיוניות של מי מן הנאשמים.

זאת ועוד - מעבר לאמירה כללית לפיה הנאשם מתקרב לגיל פרישה ואחראי הבטיחות במפעל אשר נחקר הלך לעולמו מאז התאונה - לא הוכח שהיהוי בהגשת כתב האישום פגע ביכולתם של הנאשמים להתגונן כראוי מפני כתב האישום, ודברים אלה יפים ביתר תוקף בהינתן הצהרת ב"כ המאשימה לפיה כתב האישום הושתת על מסמכים שנמסרו על ידי הנאשם עצמו.

יוזכר, כי הגם שמטבע הדברים, חלוף הזמן פוגע ביכולתו של בית הדין לברר את האשמה בין נוכח העובדה שהעדים מתקשים לזכור את המאורעות ובין מסיבות אחרות, הרי שהנטל להוכיח את אשמת הנאשמים מוטל על

המאשימה וקיומו של ספק - יפעל לטובתם.

ככל שייקבע לאחר שמיעת העדויות ועיון בראיות שנגרם לנאשמים נזק ראייתי בענייננו, אין בכך כדי להצדיק מחיקת כתב האישום בשלב זה, אלא שיכול והדבר ישקל במסגרת הכרעת הדין או בגזר הדין (ראו, לעניין זה, ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' איתמר בורוביץ, פד"י נט(6) 776).

זאת אף זאת - גם שומא היה על הנאשמים, מצידם, מעת שידעו כי מתקדם נגדם הליך שיתכן ויהא פלילי ואף יניב כתב אישום, לשמור ולאתר כל מסמך שיכול לזכותם בדינם.

9. לאור האמור לעיל, במצטבר, לא מצאתי שנכון יהא בשלב זה של הדיון, לבטל את כתב האישום בגדר הגנה מן הצדק לאור השהוי בהגשתו.

בהקשר זה ראוי להפנות לדברים הנכוחים הבאים -

"יש לזכור עוד שמדובר בהליך פלילי אשר נועד לשרת את שלטון החוק ויש לעשות הכל כדי למצות את ההליך הפלילי ולא לסכל אותו בעודו באיבו".

(ראו, ע"פ (ארצי) 25249-05-10 מדינת ישראל - משרד התמ"ת נ' עלי עליאן (פורסם בנבו, 07.03.2011)).

דברים אלה יפים ביתר תוקף לאור העובדה שהתאונה מושא האישום הסבה לעובד של הנאשמת פגיעה קשה. סיכומו של דבר - טענתם המקדמית של הנאשמים בדבר הגנה מן הצדק בשל שיהוי - נדחית בזאת.

10. לאור הסכמת הצדדים במעמד ישיבת יום 08/05/16, הנני מורה לנאשמים להגיש, עד ליום 13/05/17, כפירה מפורטת בכתב.

הצדדים יקבלו הזמנה נפרדת לישיבת ההוכחות שתקבע.

יש לשגר החלטה זו לצדדים, ולהביא לעיון ביום 14/05/17.

ניתנה היום, י"ז ניסן תשע"ז, (13 אפריל 2017), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.